

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้ แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/42 วันที่ 1 – 2 เมษายน 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 60 คน
จาก ทต.หลายางว อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย

**นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและ
พัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ** ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของ
โครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มี
ปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก
เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับ หลักสูตรการอบรมนี้ รัฐบาลได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยาย
ผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน จังหวัด คือ เชียงใหม่ 4
เชียงราย แม่ฮ่องสอนและพะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิ
ปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรมคือ คือ การมีส่วนร่วม
แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
อย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของ
ชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่น
สนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

**นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์** บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. **การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง** โดยดูทั้งใน
เรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือก
ที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. **การพัฒนาตามลำดับขั้น** ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่
รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้าง
พื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคง
สามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการ
รวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. **การพัฒนาเชิงพื้นที่** คือ การพัฒนาที่ครอบคลุม
ทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ
โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงาน
ต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของ
ตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละ
แรงงาน
4. **การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร** โดยดูจาก
ผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้าน
เพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกคำวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : น้ำที่ไหลเข้ามาในบ่อพวงเอาจากที่ไหน

ตอบ : แทงค์พักน้ำบ้านห้วยสำ

ถาม : ขอบบ่อมีความหนาเท่าไร

ตอบ : หนาประมาณ 7-10 ซม.

ถาม : มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำที่ใช้ในหมู่บ้านหรือไม่

ถาม : มีการตรวจคุณภาพ และมีการสอนทำเครื่องกรองน้ำให้คนในชุมชน เพื่อใช้ในการบริโภคด้วย

ตอบ : คนในพื้นที่ต้นน้ำ มีการทำเกษตรหรือไม่

ถาม : มีการทำการเกษตรพื้นที่สูง (โครงการหลวง)

ประเด็นแลกเปลี่ยน

ในพื้นที่ เทศบาลตำบลห้วยงาว มีการบริหารจัดการน้ำ โดยแต่ละหมู่บ้านจะทำการเปิด-ปิดน้ำเป็นเวลา เนื่องจากเคยมีปัญหา น้ำไม่พอใช้

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ปุ๋ยที่สั่งซื้อเป็นปุ๋ยเคมีหรือชีวภาพ

ตอบ : ส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยเคมี เพราะปุ๋ยชีวภาพทางโครงการฯ จะทำกันเอง

ถาม : ในเขตพื้นที่โครงการเห็นมีปลูกลูกยางพาราเยอะ ไม่ทราบว่าการได้สนับสนุนให้ปลูกด้วยหรือไม่

ตอบ : ไม่ได้สนับสนุน แต่ที่เห็นปลูกอยู่นั้นเป็นพื้นที่ของชาวบ้าน ชาวบ้านปลูกเอง

ถาม : มะม่วงที่ปลูกส่วนใหญ่ต้นสูงมากหรือไม่

ตอบ : ไม่สูง เพราะจะต้องตัดแต่งกิ่งอยู่เรื่อยๆ เพื่อให้ง่ายต่อการดูแล

ประเด็นแลกเปลี่ยน

ในพื้นที่ เทศบาลตำบลห้วยงาว ส่วนมากจะเป็นการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ซึ่งจะปลูกส้มโอเพื่อค้าขายเป็นหลัก ไม่ได้ปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กัลย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่านุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 - 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : สารชีวภัณฑ์ที่ช่วยในการป้องกันหรือกำจัดโรครากเน่าในพืชคืออะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร
- ตอบ : สารไตรโคเดอร์มา ใช้ใช้คือ หลังการการเพาะเชื้อจนเป็นสีเขียว สามารถเอามาละลายน้ำก่อนใช้ ใช้ น้ำ 200 ลิตร จากนั้นเอามาพ่นบริเวณดินในช่วงเวลาเย็น
- ถาม : ความถี่ในการพ่นสารไตรโคเดอร์มา เว้นระยะการพ่นกี่วันต่อครั้ง
- ตอบ : พ่นอาทิตย์ละครั้ง แนะนำให้พ่นในเวลาเย็น เพราะไตรโคเดอร์มาจะเสื่อมสภาพหากเจอแสงแดด
- ถาม : การเพาะหัวเชื้อไตรโคเดอร์มามีอะไรบ้าง
- ตอบ : การเพาะหัวเชื้อไตรโคเดอร์มา มีวัตถุดิบ คือ ข้าวเปลือก และข้าวสารนึ่ง ผสมกันในอัตราส่วน 10 : 1 ส่วนประกอบอื่นๆ เช่น ฝ้าย ปากคอกขวิด ถูพลาสติก และกระดาษชนิดปกแข็ง

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชน ว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : การส่งเสริมการเลี้ยงหมูของโครงการฯ มีปัญหาเรื่องกลิ่นหรือไม่
- ตอบ : ไม่มี เนื่องจากทุกครัวเรือนมีการเลี้ยงปุ๋ยสัตว์ และให้กินอาหารลดต้นทุนที่มีส่วนประกอบจากกล้วยสับจึงทำให้กลิ่นลดลง
- ถาม : หลัที่โครงการปลูกไว้สำหรับเป็นอาหารสัตว์เป็นหญ้าพันธุ์อะไร
- ตอบ : หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล ซึ่งมีวิตามิน 14 % จะดีกว่าหญ้าพันธุ์เนเปียร์ปากช่องที่มีวิตามินเพียง 9-10 %
- ถาม : สัตว์ที่ทางโครงการฯ ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีตลาดรองรับหรือไม่
- ตอบ : มี ทางโครงการรับซื้อผลผลิตของชุมชน
- ถาม : การใช้วัคซีนมีค่าใช้จ่ายหรือไม่
- ตอบ : ปุ๋ยสัตว์อำเภอทุกพื้นที่จะมีการแจกวัคซีนฟรี
- ถาม : ไก่ดำภูพานที่เอากลูมา สามารถเป็นแม่พันธุ์ที่ดีหรือไม่
- ตอบ : เป็นได้ และในโครงการจะมีปรับปรุงสายพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อลดอัตราการรอด

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตาย เพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตรุนแรง เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้ออกมาในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม

จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : คุณส่องแสง เสพยามาตั้งแต่อายุ 11 มีแรงบันดาลใจอะไรที่ทำให้อยากเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอบ : สุขภาพร่างกายเริ่มไม่ดี เพราะเสพยามากเกินไป อีกทั้งสังคมรอบข้างไม่ยอมรับ ทำให้ไม่มีอาชีพ จึงกลับตัวกลับใจ เพื่ออยากได้รับโอกาสและอยู่ในสังคมได้เหมือนคนปกติทั่วไป

ถาม : ในตอนที่คุณส่องแสงคิดเลิกยาเสพติด มีหน่วยงานใดบ้างที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ

ตอบ : ในตอนที่คิดอยากเลิกไม่มีหน่วยงานเข้ามา แต่มีความตั้งใจที่จะเลิกเอง จึงเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ เมื่อเลิกได้แล้วทางโครงการ

ถาม : ชีวิตคุณรัชณี จากแต่ก่อนมีเงินใช้ แต่ปัจจุบันต้องมารับจ้าง ซึ่งรายได้ไม่มากเหมือนแต่ก่อนรู้สึกอย่างไร

ตอบ : ปัจจุบันการใช้เงินจะใช้อย่างประหยัดมากขึ้น มีการทำบัญชีครัวเรือน แต่ก่อนมีเงินมาก ไม่มีความสุขเพราะต้องระแวงหน่วยงานเข้ามาจับแต่เมื่อมาทำงานมีอาชีพสุจริตชีวิตมีความสุข

ถาม : คุณสมบูรณ์ในตอนที่ต้องการเสพยา ร่างกายมีความต้องการมากขนาดไหน

ตอบ : เดิมจะเสพยาวันละ 3 เข็มละๆ 1000 บาท เมื่อเสพมากๆ สร้างปัญหาให้กับครอบครัว สังคมไม่ยอมรับ เมื่อโครงการฯ เข้ามาจึงเข้ามาบำบัดเพื่อให้ครอบครัวสบายใจ คิดว่าเหมือนทุกครั้งที่บำบัดแล้วก็กลับไปเสพเหมือนเดิม แต่โครงการฯ ไม่ใช่หลังจากบำบัดมีการติดตามและหาอาชีพให้ จึงทำให้ไม่อยากกลับไปเสพอีก

ถาม : คุณส่องแสง เสพยาเป็นจำนวนมากนำเงินจากไหนไปซื้อยาแล้ว ยาราคาเท่าไร

ตอบ : รายได้มาจากการหาของป่าและนำยาที่ไปซื้อมาขายให้เพื่อน ซึ่งจะได้กำไรมาก เพราะยาที่ไปซื้อมามีราคาถูกเหมือนซื้อเป็นถุง

ถาม : คุณรัชณี ช่วงที่พ่อค้ารายใหญ่ถูกจับกุมแล้วโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามาดำเนินโครงการฯในพื้นที่ มีผลกระทบอย่างไรบ้างกับหมู่บ้านห้วยสำน

ตอบ : แต่เดิมยังไม่มีใครอยากเข้าร่วม และมีคนต่อต้าน เพราะยังไม่เห็นความจริงใจของหน่วยงานที่เข้ามาแต่เมื่อโครงการฯ บอกว่าบ้านไหนที่จะเลิกค้ายาแล้วมาอยู่ในโครงการฯ จะไม่มีการดำเนินคดีหรือยึดทรัพย์ ทรัพย์สิน ที่ดินทุกอย่างจะยังเป็นของตนเองเหมือนเดิม พร้อมทั้งช่วยสร้างอาชีพให้คนในชุมชน ปัจจุบันจึงทำให้คนห้วยสำนมีอาชีพที่สุจริตทำ

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้ และ นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มี อิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามา ดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมี ชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้า ร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้าน ห้วยสำน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา ร่วมกัน

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาคราชการ กับ การดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ในบทบาทการเป็นผู้นำชุมชน ถือว่าเป็นบุคคลสำคัญใน การตัดสินใจ ผู้นำทั้งสองท่านมีกระบวนการอย่างไร ใน การบริหารชุมชน จึงทำให้เกิดการพัฒนาพร้อมกับโครงการฯ

ตอบ : พ่อหลวงสุรัตน์ มองถึงประโยชน์ของชาวบ้านเป็นหลัก หากมองย้อนไปในอดีต หมู่บ้านมีปัญหาเรื่องยาเสพติด และเรื่องการเกษตร แต่ปัจจุบันนอกจากขายผลผลิตให้ โครงการหลวงแล้วยังมีรายได้เพิ่มจากการขายผลผลิตให้ โครงการฯ ทำให้คนในชุมชนมีรายได้มากขึ้น

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรอง ข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูล ให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มี การแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุม ได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางใน การแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการ แก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ ดำรงจได้ดำเนินการประชุมประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการ บังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแล กันเอง

ทต.ค. เมืองงาม

พ่อหลวงดวงแก้ว เริ่มจากการสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ใน ส่วนโครงการฯที่จะเข้ามาพัฒนา หลังจากนั้นโครงการเริ่มเข้ามา สร้างศรัทธาโดยการทำเรื่องน้ำ ซึ่งชาวบ้านเห็นด้วยเกิน 80 % ปัจจุบันเมื่อมีน้ำชาวบ้านทำการเกษตรได้มาก มีรายได้มากขึ้น

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่เทศบาลตำบลหลายางว ไม่ค่อยพบปัญหาเรื่องยาเสพติด แต่มีบ้างที่พบในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นผู้เสพยาเสพติด ไม่มีผู้ค้า โดยปกติทางพื้นที่จะมีการ จัดประชุมทุก 2-3 เดือน ก็จะพบปัญหาเรื่องยาเสพติดแต่ไม่ ถ้าเข้าไปยุ่งเกี่ยว จึงทำให้ยาเสพติดยังไม่หมดจากชุมชน

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรม และแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยส้าน คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาสรสร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ

ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญคนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามหาชนของบ้าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การสร้างกองทุนเพื่อการบริหารจัดการน้ำในชุมชน
2. การก่อสร้างอ่างพวงสันเขา 2 ประเภท คืออ่างพวงแบบพลาสติก และอ่างพวงขอยซีเมนต์
3. การปลูกพืชเพื่อปรับภูมิทัศน์ และการปลูกพืช 3 ระยะ
4. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อการเรียนรู้และการต่อรองราคา ผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
5. การใช้สารชีวภัณฑ์ โดยลดการใช้สารเคมี เพื่อการเพิ่มปริมาณผลผลิต และลดต้นทุนในการเพาะปลูก
6. ลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก
7. การนำหญ้าเนเปียร์ หรือพืชผักชนิดอื่นๆ มาช่วยในการลดต้นทุน การเลี้ยงสัตว์ โดยการนำมาผสมกับหัวอาหาร ในอัตราส่วน 1 : 15
8. การนำตลาดรับซื้อรายใหญ่ เช่น CP ดอยคำ และโลตัส มารับซื้อผลผลิต จะช่วยให้เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตที่สูงขึ้น
9. การเลี้ยงเป็ดไข่พันธุ์กากิแคมเบล เลี้ยงไก่ดำภูพาน หมูดำดอยตุง ซึ่งล้วนเป็นสายพันธุ์สัตว์ตรงตามที่ต้องการ
10. การใช้อาสาสมัคร เป็นหน่วยปศุสัตว์เคลื่อนที่ มีส่วนช่วยในการลดอัตราการตายของสัตว์ในชุมชนได้

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การนำแนวคิด 1 ไร่ 1 แสน ไปปรับใช้ และเผยแพร่ให้กับคนในชุมชน
2. การเลี้ยงปศุสัตว์โดยใช้สูตรอาหารลดต้นทุน เพื่อช่วยในการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสัตว์
3. การนำกองทุนต่างๆ ไปปรับใช้ในชุมชน อบต.ตำบล
4. การปลูกพืชผสมผสาน และการปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เช่น จั๋งดอกแดง เหลืองอินเดีย หางนกยูง เป็นต้น
5. การวางมาตรการรักษาไฟฟ้า
6. การนำเรื่อง การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม สามารถนำการแบ่งพื้นที่ ไปปรับใช้ได้
7. การปลูกพืชปลอดสารพิษ
8. การเลี้ยงสัตว์แบบการคัดเลือกพันธุ์สัตว์ และชนิดของสายพันธุ์ ให้ตรงตามที่ต้องการที่ต้องการ เช่น การเลี้ยงไก่กระดุกดำ และหมูดำดอยตุง

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/42 เทศบาลตำบลห้วยยาว อำเภอเวียงแก่น

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	79.25	20.75	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	58.49	37.74	3.77	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	66.04	32.08	1.89	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	69.81	28.30	1.89	-
วิทยากรมีความรู้	84.91	13.21	1.89	-
สถานที่อบรม	52.83	43.40	3.77	-
สถานที่พัก	41.51	43.40	15.09	-
อาหารและเครื่องดื่ม	64.15	33.96	1.89	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 53 คน จาก 60 คน